

Onderwerp	Vervolgvoorstel Startnotitie Structuurvisie Gelderland	
SIS-nummer	PS2011-766	
Agendering (advies Griffie)	Commissie ROW	Provinciale Staten 14 december 2011
Behandelwijze	Kaderstellen Controleren Adviseren PS (door commissie) x Vaststellen (door PS)	
Overleg-/ beslispunten	<ul style="list-style-type: none"> o Startnotitie vaststellen met het oog op de start van het proces; o College verzoeken om in mei 2012 een kadernotitie aan PS voor te leggen, met (inhoudelijk) resultaat uit de dialoog-fase, aan de hand waarvan de 'inhoudsopgave' voor de nieuwe structuurvisie kan worden ingekaderd; GS opdracht te geven: <ul style="list-style-type: none"> o bij het opstellen en toepassen van de structuurvisie de begrippen partnerschap, regionale differentiatie en flexibiliteit centraal te stellen en te kiezen voor een vorm van sturing die per onderwerp en per gebied kan verschillen en de mogelijkheid biedt om in de tijd met nieuwe ontwikkelingen en inzichten mee te bewegen; o een provinciale hoofdstructuur uit te werken met een primaire verantwoordelijkheid voor de provincie, waar opgaven, ambities en doelstellingen al in belangrijke mate een gegeven zijn; o Gebiedsgerichte maatschappelijk opgaven uit te werken, waarmee wordt aangesloten bij de regionale dynamiek en waarvoor generieke kaders en concepten niet op voorhand een vaststaand gegeven zijn; o zowel voor de hoofdstructuur als voor de gebiedsgerichte opgaven een realisatiedeel uit te werken dat een beschrijving bevat van de inzet van provinciale instrumenten en dat dient als rollende uitvoeringsagenda, die in de toekomst gekoppeld aan de begrotingscyclus geactualiseerd zal worden; o de onderwerpen en de bijbehorende (effect)indicatoren uit te werken die een adequate monitoring van de uitvoering mogelijk maken ten behoeve van bijsturing in de rollende uitvoeringsagenda; GS de ruimte bieden om afhankelijk van de dialoog met partners te kiezen voor een gefaseerde uitwerking van de structuurvisie, waarbij (mogelijk) de ene regio eerder wordt uitgewerkt en vastgesteld dan de andere.	
Context	In de commissie ROW d.d. 30 november 2011 is de kadernotitie Structuurvisie behandeld en geadviseerd om deze nota te wijzigen in een "startnotitie". Na contact met de betrokken partijen in de Gelderse samenleving (dialoogfase) zal een inhoudelijke Kadernotitie in mei 2012 ter besluitvorming aan PS worden voorgelegd (zie nieuw beslispunt 1). In de startnotitie (zie blz 3, onderaan) is op advies van de commissie ROW een voorbeeld ter illustratie gegeven van een 'gebiedsgerichte maatschappelijke opgave', hoe samen met de partners gezocht zal worden naar een flexibel instrumentarium en passende regionale beleidskaders. Ook is een illustratie toegevoegd (blz 8, in kader) om wat voor partners dat kan gaan.	

Opmerkingen Griffie	
Openbare samenvatting van GS	<p><i>GS hebben een bijgestelde Startnotitie voor de Structuurvisie Gelderland vastgesteld. Deze startnotitie dient om richting te geven aan de wijze waarop de nieuwe structuurvisie wordt opgesteld. In de notitie wordt voorgesteld om met de nieuwe structuurvisie een uitvoeringsgericht, flexibel en richtinggevend beleidskader neer te zetten. Voorgesteld wordt om in het beleidskader onderscheid te maken in een hoofdstructuur, waar de provincie de verantwoording neemt om doelen te realiseren, en gebiedsgerichte uitwerkingen waarmee in partnerschap met regionale partijen maatschappelijke opgaven worden aangepakt. Door middel van een rollende uitvoeringsagenda wordt de opgave regelmatig geactualiseerd, afhankelijk van voortgang van de uitvoering en maatschappelijke ontwikkelingen. PS besluiten op 14 december 2011 over de Startnotitie.</i></p>
Meer informatie	<p>Dhr. M.A.G. Koetsier tel. (026) 359 8539 m.koetsier@gelderland.nl</p>

GS-besluit: 06-12-2011/Ontvangen door Griffie: 06-12-2011/Geplaatst op SIS: 06-12-2011

Vergadering d.d.
Besluit nr.

PROVINCIALE STATEN VAN GELDERLAND

Gelet op het voorstel van Gedeputeerde Staten, PS2011-***** inzake de Startnotitie structuurvisie Gelderland;

Gezien artikel 2.2, lid 1, Wro, juncto artikel 158, eerste lid, onder a, van de Provinciewet

BESLUITEN

- 1 De Startnotitie vast te stellen met het oog op de start van het proces en vragen het college om in mei 2012 een kadernotitie aan PS voor te leggen, met (inhoudelijk) resultaat uit de dialoog-fase, aan de hand waarvan de 'inhoudsopgave' voor de nieuwe structuurvisie kan worden ingekaderd;
- 2 GS opdracht te geven:
 - a Bij het opstellen en toepassen van de structuurvisie de begrippen partnerschap, regionale differentiatie en flexibiliteit centraal te stellen en te kiezen voor een vorm van sturing die per onderwerp en per gebied kan verschillen en de mogelijkheid biedt om in de tijd met nieuwe ontwikkelingen en inzichten mee te bewegen;
 - b In de structuurvisie een provinciale hoofdstructuur uit te werken met een primaire verantwoordelijkheid voor de provincie, waar opgaven, ambities en doelstellingen al in belangrijke mate een gegeven zijn;
 - c Gebiedsgerichte maatschappelijk opgaven uit te werken waarmee wordt aangesloten bij de regionale dynamiek en waarvoor generieke kaders en concepten niet op voorhand een vaststaand gegeven zijn;
 - d Om als onderdeel van de structuurvisie zowel voor de hoofdstructuur als voor de gebiedsgerichte opgaven een realisatiedeel uit te werken dat een beschrijving bevat van de inzet van provinciale instrumenten en dat dient als rollende uitvoeringsagenda die in de toekomst gekoppeld aan de begrotingscyclus geactualiseerd zal worden;
 - e In de structuurvisie de onderwerpen en de bijbehorende (effect)indicatoren uit te werken die een adequate monitoring van de uitvoering mogelijk maken ten behoeve van bijsturing in de rollende uitvoeringsagenda, mede in het licht van trends en ontwikkelingen en de dynamiek in de samenleving;
- 3 GS de ruimte te bieden om afhankelijk van de dialoog met partners buiten te kiezen voor een gefaseerde uitwerking van de structuurvisie, waarbij (mogelijk) de ene regio eerder wordt uitgewerkt en vastgesteld dan de andere.

Arnhem, d.d. 6 december 2011

Provinciale Staten van Gelderland

voorzitter

griffier

Aan Provinciale Staten

Inleiding

Gelderland is een provincie waar mensen met plezier wonen, werken en verblijven. Mensen waarderen de omgeving en de diversiteit in landschappen. Met steden als motoren voor een vitale economie in een duurzame omgeving. In Gelderland kunnen wij samen leven te midden van natuur, landschap, landbouw en water, met een rijke historie.

Deze kwaliteiten van Gelderland zijn niet vanzelfsprekend. In het behouden en verder ontwikkelen en versterken ervan speelt de provincie vaak een doorslaggevende rol. Om verschillende redenen zijn onze huidige beleidskaders daarvoor niet langer toereikend. De maatschappelijke omstandigheden wijzigen, bijvoorbeeld als gevolg van de financiële crisis of de bevolkingsontwikkeling. Het Rijk en ook andere partners leggen andere accenten. De bestaande beleidskaders zijn – voor een deel – aan het einde van hun looptijd en in de afgelopen jaren is onze positie als provincie veranderd door onder andere decentralisatie, bezuinigingen en veranderde wetgeving.

Dit alles vraagt om nieuwe kaders waarmee wij onze provinciale rol en inzet duidelijk neerzetten en verstevigen. Omdat ontwikkelingen snel kunnen gaan, willen wij naar een andere wijze van vastlegging van deze kaders om beter op maatschappelijke ontwikkelingen te kunnen inspelen. Daarom gaan wij in 2012 samen met onze partners een nieuwe integrale structuurvisie opstellen.

Met deze startnotitie vragen wij u om bij de start van dit traject richting te geven aan de verdere invulling van de structuurvisie. Daarvoor leggen wij u keuzes voor over de inhoud en het gewenste gebruik ervan. Ook vragen wij u om kaders mee te geven voor de inrichting van het proces.

Wij staan hier eerst stil bij het belang van de inwoners van Gelderland: waarom willen wij ons inzetten voor het behouden en verder ontwikkelen van de kwaliteiten van Gelderland? Daarna is de vraag aan de orde hoe wij dat willen doen. Na het waarom en het hoe gaan wij naar het wat. Wat moet de structuurvisie bieden om (de realisatie van) onze ambitie voor de kwaliteit van Gelderland waar te maken? Na deze afbakening belichten wij het proces tot aan de formele vaststelling en wij gaan kort in op de betekenis van de nieuwe structuurvisie voor de bestaande beleidskaders.

Leven in Gelderland ('waarom')

Mensen wonen en werken met plezier in Gelderland en komen er graag op bezoek. Dit zijn niet zomaar mooie woorden. Ze zijn gebaseerd op unieke waarden die in Gelderland zijn aan te treffen (zie kader).

Gelderland heeft een diverse leefomgeving die wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van échte steden en échte natuur, door een evenwicht tussen stedelijke en groene ruimten en een evenwicht tussen dynamiek en rust die beide zowel in de steden als in het landelijke gebied aanwezig zijn.

Gelderland heeft topkennis en topsectoren. Met de Wageningen Universiteit en Research herbergt Gelderland de mondiale topuniversiteit op het gebied van agrofood en vormt het zo het centrum bij uitstek voor deze topsector en voor de landbouw in Gelderland. De Radboud Universiteit Nijmegen loopt mee voorop in de topsector *life sciences*.

Gelderland is een onmisbare schakel tussen Randstad en buitenland. Met drie multimodale vervoersassen (Waal/A15/Betuweroute, A12/Deltalijn en A1/Berlijnlijn) vormt Gelderland de centrale schakel tussen de economieën van de Randstad en het Ruhrgebied en Midden- en Noordoost-Europa. Dit maakt ook dat Gelderland overal dichtbij is. Andere economische bolwerken, kenniscentra en culturele kernen zijn uit het hart van Gelderland snel te bereiken.

Gelderland heeft het grootste natuurgebied van Nederland: de Veluwe. Deze groene schatkamer van Nederland kenmerkt zich door aaneengesloten natuur en karakteristiek cultuurlandschap. Dit is ecologisch van belang. Natuur en landschap vormen ook de basis voor recreatie en toerisme en landschap en natuur zijn een unieke basis voor prettig wonen en werken.

Gelderland is bepalend voor de veiligheid en de waterhuishouding van heel laag Nederland. Al het water stroomt door Gelderland: de top van de Rijndelta ligt in onze provincie. Dit vormt een essentieel verdeelpunt in het watermetwerk. De berging, afvoer en verdeling van rivierwater in Gelderland is cruciaal voor de veiligheid en waterhuishouding in de delta. De grote rivieren en hun uiterwaarden zijn bovendien van grote landschappelijke waarde.

Wij zien het als onze uitdaging om deze kwaliteiten te behouden en te versterken. Daarmee willen wij er voor zorgen dat de inwoners van Gelderland óók in de toekomst met plezier hier wonen, werken en verblijven. Dit kunnen wij niet alleen, daar hebben wij andere partijen bij nodig, publiek en privaat.

Samenwerken aan de verdere versterking van Gelderland ('hoe')

Het is onze taak Gelderland goed te bedienen. Wij zijn ons ervan bewust dat deze tijd vraagt om samenwerking. Veel vraagstukken en opgaven zijn zo veelomvattend dat alleen samen met andere partijen goede resultaten zijn te boeken. Bij de afweging van de verschillende beleidskeuzes willen wij onze partners nauw betrekken. Als wij onze expertise, verantwoordelijkheden en budgetten kunnen bundelen met die van partners, dan zal dit naar onze mening - zeker in deze economisch mindere tijden - een hoger rendement opleveren.

Wij opereren binnen de kaders die in verschillende beleidsplannen en het bijbehorende instrumentarium zijn vastgelegd en merken dat ze niet goed meer passen bij de ontwikkelingen in de maatschappij en bij onze wens samen te werken. Wij hebben behoefte aan een sturing en een rolinvulling die kan verschillen per situatie en in de tijd: aan partnerschap, regionale differentiatie en flexibiliteit. Dit vraagt andere typen beleidskaders. Beleidskaders die recht doen aan de dynamiek van vandaag en ruimte geven om in te spelen op ontwikkelingen en die niet voor de komende tien jaar alle beleidsvelden vastzetten. Kaders die deelbelangen verbinden, uitvoeringsgericht zijn en onze partners uitnodigen om samen de uitvoering ter hand te nemen.

Een voorbeeld ter illustratie:

De krimpende bevolkingsomvang in de Achterhoek raakt betrokkenen op diverse terreinen zoals de woningbouw, voorzieningen, bereikbaarheid. Wij hebben daar als provincie specifieke taken en ambities. Denk aan de regionale programmering van woningen en bedrijventerreinen. Tegelijkertijd constateren wij dat voor oplossingen in dit gebied andere partijen, zoals een regionaal opleidingscentrum, een corporatie of grote ondernemers van minstens even groot belang zijn. Dan past het ook, om bij het bepalen van de koers en de benodigde ingrepen nauw contact te zoeken met die partijen en ook mee te bewegen als op hun terrein grote veranderingen optreden. Het vergt ook flexibiliteit als je instrumentarium – zoals nu bijvoorbeeld de zoekzones voor verstedelijking – niet meer aansluiten op gewijzigde marktomstandigheden.

De behoefte aan een ander type kader valt samen met zo ongeveer het eind van de looptijd van de bestaande beleidskaders en met enkele ontwikkelingen bij het Rijk, zoals het nieuwe regeerakkoord en de nationale Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). Daarom starten wij met het opstellen van een nieuwe structuurvisie die past bij onze opvatting van onze rollen, taken en verantwoordelijkheden. Het hebben van een structuurvisie is overigens een verplichting, die voortvloeit uit de nieuwe Wet ruimtelijke ordening.

Keuze

Bij het opstellen en toepassen van de structuurvisie staan de begrippen partnerschap, regionale differentiatie en flexibiliteit centraal. Met de structuurvisie kiest de provincie voor een vorm van sturing die per onderwerp en per gebied kan verschillen. Dit biedt alle betrokkenen de mogelijkheid om in de tijd met nieuwe ontwikkelingen en inzichten mee te bewegen.

De Gelderse structuurvisie ('Wat')

De structuurvisie doet dienst als beleidskader voor de uitvoering. Deze visie moet helpen het coalitieakkoord en de (prioritaire) programma's uit te voeren, vooral wat onze ambitie betreft op fysiek-ruimtelijk vlak voor inwoners en bedrijven in Gelderland. De uitgangspunten zijn: voldoende richtinggevend (geen schijnzekerheid voor tien jaar), flexibel en dynamisch. Wij zien hiervoor binnen de structuurvisie een tweedeling in hoe wij met onderwerpen om willen gaan. Enerzijds zien wij terreinen waar wij een sterk sturende rol hebben. Hiervoor nemen wij de verantwoordelijkheid, Dit vormt de hoofdstructuur in onze structuurvisie.

1. De hoofdstructuur is vrijwel compleet, staat voor langere tijd en kent harde input zoals de hoofdverbindingen via weg en spoor, Ecologische Hoofdstructuur, Natura 2000, Kaderrichtlijn Water en waterveiligheid. Dit zien wij als de basis voor een robuust grijs, groen en blauw netwerk voor Gelderland. Opgaven, ambities en doelstellingen voor de hoofdstructuur liggen in belangrijke mate al vast (bijvoorbeeld A15 en komen tot een herijkte EHS) en staan niet (opnieuw) uitgebreid ter discussie.

→ Deze duidelijke provinciale belangen vormen de basis van de structuurvisie, waarvoor wij ook verantwoordelijkheid nemen. De hoofdstructuur geldt voor een lange(re) termijn. Hierbij past onze visie op de positionering van Gelderland in (inter)nationaal verband en op ons economische profiel en de ondergrond.

Voor de toekomst van Gelderland, en onze inzet in het bijzonder, zijn anderzijds de bredere maatschappelijke opgaven evenzeer van belang. Daarvoor is sprake van een gedeelde verantwoordelijkheid en sluiten wij aan bij andere partijen. Provinciale belangen vormen hier ingrediënten in plaats van kant-en-klaar beleid. Wij willen flexibel in kunnen spelen op de regionale opgaven en zoeken hier de verbinding op doelen in plaats van op instrumenten. Ons nieuwe beleidskader - de structuurvisie - moet de ruimte en de uitdaging daartoe bieden. Essentieel is dat wij niet op voorhand bepalen welke inzet de juiste is. Wij moeten wel helder zijn over de (achterliggende) doelen die wij inbrengen en daar ook voor staan.

2. Binnen die hoofdstructuur spelen tal van maatschappelijke opgaven, gerelateerd aan bijvoorbeeld de regionale economie of stedelijke bereikbaarheid en (ruimtelijke) kwaliteitsaspecten als cultuurhistorie en milieu. Hier delen wij de verantwoordelijkheid met anderen. Daarvoor sluiten wij gericht aan bij andere partijen, omdat zij ook met deze materie te maken hebben. Voor ons bieden de resultaten van de regioverkenningen, de beleidsuitwerkingen en de doorvertaling van de SVIR ingrediënten voor het bepalen van de maatschappelijke opgave en het aanpakken daarvan.

→ Provinciale belangen als economie, sterke steden en een vitaal platteland vormen hier ingrediënten in plaats van kant en klaar beleid. Wij zoeken hier de verbinding op doelen in plaats van op instrumenten. Dit vraagt van ons dat wij inzoomen op gebieden.

Keuze

Voor de onderwerpen die onder de provinciale hoofdstructuur vallen, nemen wij onze verantwoordelijkheid en daar staan wij stevig in.

Voor de maatschappelijk opgaven buiten de hoofdstructuur sluiten wij aan bij de regionale dynamiek en zoeken gemeenschappelijke doelen, ook al gaat het om grote provinciale belangen als bijvoorbeeld economie. Partnerschap en netwerksturing staan daarbij centraal. Generieke kaders en concepten hanteren wij daar niet als vaststaand gegeven.

Deze indeling maakt het mogelijk dat wij ons primair richten op de achterliggende doelen en van daaruit op instrumenten. Dit betekent dat concepten als robuuste verbindingzones, de SER-ladder in krimpgebieden, de rijksbufferzone en het bundelingsbeleid wat ons betreft geen vanzelfsprekendheid zijn: keer op keer moeten wij ons afvragen welke zeggingskracht bestaande concepten en aanpakken de komende jaren hebben in het licht van de realisatie van doelen, rekening houdend met de geschetste dynamiek en de gewenste flexibiliteit en samenwerking.

Wij starten niet blanco. In het coalitieakkoord en de uitvoeringsagenda zijn inhoudelijke pijlers geformuleerd, die onder meer via de begroting verder zijn ingevuld. Die vormen voor ons de basis waarmee wij in de regio het gesprek aangaan.

Pijlers en speerpunten coalitieakkoord / uitvoeringsagenda

- Pijler: Economie, werk en innovatie
 - Speerpunten: economie, vrijetijdseconomie, cultuur en cultuurhistorie, sport, klimaat en energie, milieu, vergunningverlening en handhaving
- Pijler: Dynamische steden en vitale regio's
 - Speerpunt: dynamische steden en vitale regio's
- Pijler: Zorg en welzijn
 - Speerpunten: zorg en welzijn en jeugdzorg
- Pijler: Mobiliteit
 - Speerpunten bereikbaarheid
- Pijler: Ruimtelijke ordening
 - Speerpunten: ruimtelijke ordening, wonen, gebiedsontwikkeling en water
- Pijler: Natuur en landschap
 - Speerpunten landelijk gebied
- Pijler: Bestuur en financiën
 - Speerpunten: bestuurlijke organisatie, provinciale organisatie en buitenlandse betrekkingen

uit: Uitvoeringsagenda 2011 e.v.

Niet alles zal in elke regio spelen. Ook kunnen thema's regionaal verschillend worden ingevuld, afhankelijk van urgentie en dynamiek. Bovendien zijn er 'witte vlekken' mogelijk waar wij als provincie géén rol zien; gebieden waar géén specifieke provinciale belangen aan de orde zijn of onderwerpen waar wij ons expliciet niet op richten.

De nadere invulling van de thema's die in Gelderland spelen, en de mate waarin ze vervolgens per regio aan de orde zijn, gebeurt in de dialoofase (zie verderop in deze notitie onder 'Proces'). Op dat moment zal ook gebruik gemaakt worden van de inhoudelijke agenda's die in het kader van de prioritaire programma's op tafel komen.

De vorm: ambitiedeel en realisatiedeel

De structuurvisie bevat onze ambitie voor de hoofdstructuur en de gezamenlijke ambitie van de provincie en onze partners in de regio's.

Daarnaast bevat de structuurvisie een (wettelijk vereist) 'realisatiedeel'. Daarin staat hoe wij de gestelde doelen willen realiseren voor enerzijds de hoofdstructuur en anderzijds de (gebiedsgerichte) maatschappelijke opgaven. Dit gebeurt deels door de inzet van onze eigen instrumenten zoals de verordening, het inpassingsplan of financiën. Het realisatiedeel benoemt ook over welke acties/prestaties wij met onze partners afspraken maken of voorbereiden.

Bij het programmeren van acties/prestaties werken wij met een *rollende uitvoeringsagenda*, die een- of tweejaarlijks verder wordt uitgewerkt, geactualiseerd of aangescherpt – parallel aan de begrotingscyclus. Hiermee spelen wij in op ontwikkelingen, verleggen accenten en zorgen voor een heldere besluitvorming in uw Staten. Waar accenten veranderen, benutten wij de digitalisering van de structuurvisie als kans om de onderdelen flexibel te hanteren en waar nodig bij te stellen.

Keuze

De structuurvisie bevat een realisatiedeel voor zowel de hoofdstructuur als de gebiedsgerichte opgaven met daarin een beschrijving van de inzet van provinciale instrumenten, met de nadruk op fysiek-ruimtelijke aspecten. Dit is tevens de eerste (gebiedsgerichte) rollende uitvoeringsagenda. Deze rollende agenda benutten wij om flexibel om te gaan met nieuwe omstandigheden en inzichten en om steeds onze concrete inspanningen te koppelen aan de stappen van onze partners. De agenda wordt parallel aan de begrotingscyclus geactualiseerd, zodat ook de besluitvorming in Provinciale Staten is geborgd.

Een flexibel beleidskader vraagt om input voor bijstellingen. Daarvoor is zicht op de voortgang en de effecten van de uitvoering nodig en een visie op relevante trends en ontwikkelingen die de vraagstukken kleuren. Om deze input te verkrijgen is een vorm van monitoring noodzakelijk.

Op voorhand zien wij twee onderdelen hiervoor:

- voortgang en effecten van de uitvoering (hoe loopt het werk en wat levert het op). Dit richt zich op de voortgang van de realisatie van de hoofdstructuur en ook op de samenwerkingsafspraken bij maatschappelijke vraagstukken en op de effecten die wij met de uitgevoerde projecten realiseren. Dragen ze bij aan de realisatie van de gestelde doelen?
- trends en ontwikkelingen (wat gebeurt er om ons heen). De resultaten van deze monitoring/trendanalyse zijn de basis voor de actualisatie van de uitvoeringsagenda. Welke ontwikkelingen vragen om een bijstelling of aanscherping van beleid en uitvoering?

Keuze

De structuurvisie bevat de onderwerpen en de bijbehorende (effect)indicatoren die een adequate monitoring van de uitvoering mogelijk maken.

Conform de wettelijke vereisten en in aansluiting op de Communicatievisie 2011-2014 kiezen wij ervoor de structuurvisie als een digitaal document beschikbaar te stellen. Dit moet het mogelijk maken via verschillende kaartlagen snel inzicht te krijgen in waar de provinciale belangen liggen en hoe wij daar op sturen.

Proces

Na de vaststelling van deze Startnotitie komt het opstellen van de structuurvisie aan de orde. Wij onderscheiden drie fasen die nodig zijn om tot een afronding van de structuurvisie te komen:

Fase 1: dialoog met omgeving (januari - mei 2012)

De gezamenlijke start met onze partners om scherp af te bakenen wat de hoofdstructuur is waar wij als provincie de verantwoordelijkheid voor nemen en te verkennen wat de regionale maatschappelijke opgaven zijn die samen met de regio worden opgepakt, in het licht van trends en ontwikkelingen. Ook wordt in deze fase het proces verder ingevuld.

Het resultaat is een scherp beeld van de provinciale hoofdstructuur, een schets van de maatschappelijke opgaven die in de regio spelen en afspraken over het proces om beide delen nader uit te werken in de structuurvisie.

Keuze

Na contact met betrokken partijen in de Gelderse samenleving zal een inhoudelijke Kadernotitie ter besluitvorming aan u voorgelegd worden in mei 2012

Fase 2: Uitwerking per regio (mei 2012- 2013)

In deze fase worden per regio de resultaten van de voorafgaande fase nader uitgewerkt. Afhankelijk van de uitkomsten van de dialoog worden niet alle regio's tegelijk opgepakt, maar gefaseerd twee aan twee in periodes van vier tot zes maanden, zodat eind 2013 in ieder geval alle regio's aan de orde zijn geweest.

Resultaat: afspraken over de aanpak van maatschappelijke opgaven.

Fase 3: Vastlegging en formalisering totale structuurvisie (2013)

Uiteindelijke besluitvorming door Provinciale Staten.

Resultaat: juridisch kader en doorvertaling naar de inzet vanuit de provinciale organisatie (begroting, investeringen).

Dit proces doet een groot beroep op onze partners én op onze eigen organisatie: wij moeten voldoende aandacht kunnen besteden aan veel diverse thema's en met de juiste partners op het juiste moment spreken over deze onderwerpen. Wij verwachten dat tijdens de dialoog duidelijk wordt in hoeverre de regionale partners 'klaar' zijn om de regionale, maatschappelijke opgaven verder uit te werken voor de structuurvisie. Verder kunnen wij dan ook de beheersbaarheid van het proces voor onze organisatie inschatten.

Keuze

Afhankelijk van de uitkomst van de dialoog wordt fase twee (uitwerking per regio) in één keer doorlopen voor heel Gelderland, of gefaseerd voor een of meer regio's. Wij geven u in overweging GS de ruimte te bieden om afhankelijk van de dialoog met partners buiten te kiezen voor een gefaseerde uitwerking van de structuurvisie, waarbij (mogelijk) de ene regio eerder wordt uitgewerkt en vastgesteld dan de andere.

Uiteraard houden wij rekening met de wettelijke vereisten die aan de vorm en het proces voor de structuurvisie worden gesteld. Dit betekent voor de vorm dat wij de eisen voor digitalisering in acht nemen en dat wij zaken als het opstellen van een planMER en de watertoets goed in het proces inpassen.

Hoe benaderen wij 'de regio'?

- Voor de integrale aanpak van vraagstukken binnen de hoofdstructuur zien wij een gebiedsgerichte aanpak als de beste manier om doelen en belangen van verschillende partijen aan elkaar te koppelen.
- De regio's (WGR-indeling) zien wij als een functionele aanvliegroete voor zo'n gebiedsgerichte aanpak.
- Wij richten ons daarbij op alle partners, publiek en privaat, waarbij nog gezocht wordt naar een praktische vorm om het netwerk te organiseren.
- Ook al kiezen wij voor de regio als aanvliegroete, de schaal van de inhoudelijke opgaven bepaalt de afbakening van het gebied waar wij in onze analyse naar kijken – wij kijken waar nodig dus nadrukkelijk over de grenzen van de regio's, binnen en buiten de provincie.
- Onze acties als provincie zullen gericht zijn op onze rol en verantwoordelijkheid op ons grondgebied.
- Een voorbeeld: [De logistiek langs de A15 en de A12 is een voorbeeld van een vraagstuk dat over regiogrenzen heen van belang is en uiteenlopende partijen raakt. Hier ligt enerzijds een relatie met de Rotterdamse haven en de partijen die daar van belang zijn en met het Duitse achterland, maar ook met de tuinbouwsector in Rivierenland en bovenlokale afstemmingsvragen over de ideale locatie om bepaalde logistieke voorzieningen te realiseren.](#)

Besluitvorming PS en betrokkenheid informeel

Het werkproces voor de nieuwe structuurvisie verschilt met dat van eerdere beleidskaders en daarom willen wij als college expliciet maken welke besluitvormingsmomenten wij voorzien en op welke manier wij uw Staten zo goed mogelijk tussentijds kunnen informeren.

Vier formele besluitvormingsmomenten

December 2011, vaststelling kaders voor de opdracht

Het eerste besluitvormingsmoment vormt de vaststelling van deze startnotitie.

- Hiermee legt u de opdracht vast en geeft u kaders voor het proces om deze opdracht uit te voeren.

Mei 2012, vaststelling inhoudelijke kaders voor de verdere uitwerking

Na de eerste contacten met onze partners in de Gelderse samenleving worden de eerste inhoudelijke kaders aan u voorgelegd in een inhoudelijke kadernotitie in mei 2012

Begin 2013, vaststelling voorontwerp, benoemen inzet provincie

Het tweede besluitvormingsmoment is voorzien op het moment dat het voorontwerp van de structuurvisie wordt vastgesteld voorafgaand aan de vereiste inspraakprocedure.

- De besluitvorming concentreert zich op de vaststelling van het voorontwerp van de structuurvisie.
- U spreekt hiermee uit welke hoofdstructuur de provincie ziet en geeft aan welke inzet de provincie wil leveren om die structuur te realiseren/op peil te houden. Voor maatschappelijke vraagstukken binnen deze hoofdstructuur spreekt u voor de verschillende regio's uit welke samenwerkingsprojecten met andere partijen ook door de provincie worden omarmd, welke rol wij spelen met andere partners en welke instrumenten daarvoor kunnen worden ingezet.
- Vervolgens is het aan andere partijen om te reageren op dit voorontwerp.

Half 2013, vaststelling structuurvisie, accorderen inzet provincie

Het proces wordt afgerond met de besluitvorming over de structuurvisie na de inspraakreacties.

- De besluitvorming concentreert zich in dit geval op de vaststelling van de eindversie van de structuurvisie.
- U legt daarmee de provinciale hoofdstructuur vast, u accordeert de provinciale inzet om deze te realiseren/op peil te houden en u accordeert de provinciale deelname aan samenwerkingsprojecten met andere partijen, de rol die de komende jaren wordt ingevuld en de instrumenten die daarbij worden ingezet.
- De nieuwe structuurvisie vormt daarmee een formele basis voor de structurele begroting, de inzet van het juridisch instrumentarium en investeringsbeslissingen.
- Bij elke bijstelling van de structuurvisie nadien hebben uw Staten natuurlijk weer hun rol.

Informele momenten

De formele besluitvorming is behoorlijk verspreid over de tijd. Iedereen werkt aan een nieuw soort proces waarin de partijen samen moeten komen tot een heldere afbakening van relevante vraagstukken. Als college stellen wij u voor om tijdens het proces regelmatig door ons 'meegenomen' te worden. Op dit moment tekenen zich daarvoor de eerste gelegenheden af:

- **Tijdens de start van de dialooffase (januari)**
Deze start willen wij graag markeren met een passende 'aftrapbijeenkomst' waarvoor alle regionale partijen en andere samenwerkingspartners (Rijk, buurprovincies, etc.) worden uitgenodigd. Zij kunnen aangeven welke inhoudelijke thema's er spelen in de diverse regio's. Een dergelijke bijeenkomst kan ook voor uw Staten zeer waardevol zijn om gevoel te krijgen voor de ideeën, wensen en behoeften bij onze partners.
- **Gedurende de dialooffase (omstreeks maart/april)**
Tijdens de dialoog werken wij toe naar een scherpe inhoudelijke agenda per regio inclusief procesafspraken per gebied. Met de insteek uw Staten optimaal te betrekken bij de voortgang is dit een heel logisch moment om u te informeren over wat zich aftekent. Wij stellen u voor om dit te doen aan de hand van een presentatie inclusief discussie in de Commissie ROW, vooruitlopende op besluitvorming over de Kadernotitie in mei.

Relatie met andere trajecten

De structuurvisie is inhoudelijk breed van opzet. Dit nieuwe beleidskader komt in de plaats van een afzonderlijk Waterplan, Milieuplan, Verkeer- en vervoerplan, Streekplan (inmiddels structuurvisie) en reconstructieplannen. Om dit te stroomlijnen zoeken wij aansluiting op het landelijke traject 'Eenvoudig Beter'. Daarin wordt gewerkt aan een herziening van het omgevingsbeleid, inclusief de bijbehorende wetgeving, met als doel de besluitvorming en het planstelsel te vereenvoudigen.

Hierna is de wisselwerking tussen structuurvisie en de prioritaire programma's uitgewerkt.

Topsectoren en Innovatie: de focus op Food Valley en Health Valley. Het programma biedt daarvoor de bouwstenen. Het gaat om het creëren van een zo sterk mogelijke economische structuur met een zo groot mogelijke innovatiekracht. Daarvoor is óók het vestigingsklimaat in brede zin van groot belang. Dan gaat het om bereikbaarheid en voldoende bedrijventerreinen, maar ook om een juiste woningdifferentiatie, een goed voorzieningenniveau en een uitstekend woon- en leefklimaat, waarmee de link met de structuurvisie gestalte krijgt.

Stad en Regio: als onderdeel van het programma Stad en Regio vinden intensieve gesprekken plaats met de (WGR-)regio's, (grote en kleine) steden en sleutelprojecten over hun agenda voor de periode 2012-2015. Die agenda geeft input voor het identificeren van de regionale opgaven voor de structuurvisie, ook bij de herijking van het programma Stad en Regio in 2013.

Verder levert de structuurvisie in de vorm van de uitvoeringsagenda een basis voor een (eventuele) volgende ronde stads- en regiocontracten (periode 2016-2019).

Energietransitie: In dit programma werken wij aan twee samenhangende maatschappelijke opgaven. Ten eerste zorgen voor een toekomstbestendige energievoorziening en de transitie van fossiele naar hernieuwbare energie en ten tweede willen wij een volwaardig ontwikkelde Gelderse topsector Energie en Milieutechnologie (EMT) realiseren. Deze sector levert haar bijdrage aan de energietransitie en de biobased economy in Gelderland. In het programma identificeren wij samen met onze partners de kansen en belemmeringen voor deze opgaven. Op basis daarvan bezien wij in de dialoofase hoe de structuurvisie kan voorzien in randvoorwaarden die helpen de opgaven te realiseren, bijvoorbeeld door ruimte te bieden aan decentrale energie-initiatieven.

Gebiedsontwikkeling: de huidige gebiedsontwikkelingsprojecten vormen bouwstenen (zoals bijvoorbeeld WaalWeelde), verder kan dit proces helpen om nieuwe concrete gebiedsontwikkelingen te identificeren en te zien waar al partijen in beweging komen en zal de structuurvisie voor de langere termijn kansen benoemen die kunnen doorontwikkelen tot nieuwe gebiedsontwikkelingsprojecten voor de dag van morgen.

EHS: het prioritair programma EHS levert met de partiële structuurvisie voor een herijkte EHS een eerste bouwsteen van belang. In het kader van de integrale structuurvisie wordt ook het ruimtelijk instrumentarium opnieuw tegen het licht gehouden om de ambities met de natuur en het beheer daarvan te laten doorwerken.

Hieraan gerelateerd is de 'Visie landschap' van belang, waarvoor een kadernotitie is opgesteld die tegelijk met dit voorstel aan de orde is. Hierin staat: "In de nieuwe structuurvisie zullen wij de inzet van ons ruimtelijk instrumentarium opnieuw bezien. Hierbij streven wij naar een vermindering en vereenvoudiging van gebiedscategorieën (voor landschap). Waar onze ruimtelijke instrumenten een duidelijk toegevoegde waarde hebben worden ze uitgewerkt in de structuurvisie."

De structuurvisie komt ook in plaats van de actualisatie van de Wro-agenda die was aangekondigd. Wij kiezen ervoor om niet een afzonderlijke actualisatie van de Wro-agenda uit te voeren, maar de actualisatie mee te nemen in de structuurvisie. Ook voor de vertaling van de structuurvisie in de ruimtelijke verordening wordt een pragmatische aanpak voorgesteld. Op korte termijn zal een tussentijdse aanpassing van de Ruimtelijke Verordening Gelderland plaatsvinden. Een Statennotitie hierover is op 30 november 2011 geagendeerd in uw Statencommissie Ruimtelijke Ordening, Water en Wonen. Met deze tussentijdse aanpassing wordt invulling gegeven aan nieuwe wetgeving (spoedwet Wro) en tegelijkertijd worden eerder aangekondigde wijzigingen verwerkt (onder andere op basis van de structuurvisie bedrijventerreinen) en wordt de verordening in lijn gebracht met de AMvB Ruimte. In aansluiting op de nieuwe structuurvisie zal daarna de verordening opnieuw worden aangepast tegelijk met de vaststelling van de structuurvisie om het nieuwe beleidskader te laten doorwerken. Zo ontstaat een continue wisselwerking tussen de inhoudelijke beleidskaders en de wijze waarop die kaders juridisch doorwerken.

In aanvulling op de huidige structuurvisie zijn recente thematische of gebiedsgerichte structuurvisies opgesteld of in voorbereiding. Bijvoorbeeld de structuurvisie bedrijventerreinen, de structuurvisie WaalWeelde West of de structuurvisie glastuinbouw. Ook na vaststelling van de nieuwe (integrale) structuurvisie is het denkbaar dat behoefte is aan zulke (deel)producten en uitwerkingen.

Advies

Wij geven uw Staten in overweging te besluiten conform bijgevoegd ontwerp besluit.

Arnhem, 6 december 2011 - zaaknr. 2011-015328
Gedeputeerde Staten van Gelderland
C.G.A. Cornielje - Commissaris van de Koningin
drs. P.P.L. van Kalmthout - secretaris
